

12ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ
της Ελληνικής Ψυχαναλυτικής Εταιρείας

Ομιλία

Αμφισεξουαλικότητα

Marilia Aisenstein

Η αμφισεξουαλικότητα είναι μια έννοια που εισήχθη από τον Wilhelm Fliess το 1896. Κατέστη κεντρική έννοια στο έργο του Freud ο οποίος, το 1899, είχε σχεδιάσει να γράψει ένα άρθρο με τον τίτλο On human bisexuality [Περί της ανθρώπινης αμφισεξουαλικότητας], αλλά δεν είδε ποτέ το φως της ημέρας. Στο βιβλίο του, Woodrow Wilson: A Psychological Study (Freud & Bullitt, 1967), δηλώνει, παρ' όλ' αυτά, ότι "το να γεννηθεί κανείς αμφισεξουαλικός είναι τόσο φυσιολογικό όσο το να γεννηθεί κανείς με δυο μάτια · ένα αρσενικό ή ένα θηλυκό χωρίς το στοιχείο της αμφισεξουαλικότητας θα ήταν τόσο μη ανθρώπινο όσο κύκλωπας" (σ. 64). Ο Freud κάνει λόγο για το "να γεννηθεί κανείς αμφισεξουαλικός" αλλά απορρίπτει την βιολογική βάση την οποία ήθελε ο Fliess να αποδώσει σε αυτήν την έννοια. Για τον Freud, η αμφισεξουαλικότητα είναι ψυχική και φυσικό επακόλουθο της ιδέας του για την απώθηση. Η αναλογία της, από την άλλη, είναι ιδιοσυστατική. Έτσι, στο Dostoienskí and parricide [Ο Ντοστογιέφσκι και η πατροκτονία], ο Freud (1928b) διατυπώνει την άποψη ότι "μια ισχυρή έμφυτη αμφισεξουαλική προδιάθεση γίνεται μια από τις προϋποθέσεις ή ένας από τους παράγοντες που ενισχύουν την νεύρωση" (σ. 184). Να γιατί νομίζουμε ότι είναι ενδιαφέρον να επιστρέψουμε στην αμφισεξουαλική επένδυση του παιδιού από τους γονείς και, επομένως, στο ζήτημα των ταυτίσεων.

Η πρώτη ταύτιση πριν από την επιλογή αντικειμένου είναι, τόσο για τα αγόρια όσο και για τα κορίτσια, η ταύτιση με τον πατέρα της προσωπικής προΐστορίας.

Η ταύτιση είναι γνωστή ως η πρωιμότερη έκφραση ενός συναισθηματικού δεσμού με ένα άλλο πρόσωπο. Παίζει έναν ρόλο στην πρώιμη ιστορία του Οιδιποδίου συμπλέγματος. Ένα μικρό αγόρι θα έχει ένα ειδικό ενδιαφέρον για τον πατέρα του · θα ήθελε να μεγαλώσει σαν κι αυτόν και να γίνει σαν κι αυτόν και να πάρει την θέση του παντού...Αυτή η συμπεριφορά δεν έχει τίποτα να κάνει με μια παθητική στάση προς τον πατέρα του · αντίθετα, είναι τυπικά ανδροπρεπής. Ταιριάζει πολύ καλά με το Οιδιπόδιο σύμπλεγμα για το οποίο προετοιμάζει τον δρόμο.. (Freud, 1921c, σ. 105)

Αν και είναι ευρέως γνωστό και σαφές για τα αγόρια, αυτή η ταύτιση υπάρχει, επίσης, και στις γυναίκες και βρίσκεται στην απαρχή του ιδεώδους του εγώ συνδεόμενη με το υπερεγώ, το οποίο και αυτό, στην ουσία, συγκροτείται από ταυτίσεις με το πρώιμα γονικά αντικείμενα. Ο σχηματισμός του γυναικείου υπερεγώ καθίσταται πιο πολύπλοκος από την διπλή θέση του πατέρα ως ο αρχικός σαγηνευτής αλλά και ως ο εγγυητής του νόμου. Αργότερα, το κορίτσι μπορεί να εγκαταλείψει την οιδιποδιακή έλξη της για τον πατέρα της αφού τον κατέχει μέσα από ταυτίσεις.

Θα παρουσιάσω δυο κλινικές περιπτώσεις.

BIBLIOGRAPHIE:

- Aisenstein, M. (2005). *The non-désir d'enfant*. In: R. Frydman & M. Trèves (Eds.), *Rêves de femmes*. Paris: Odile Jacob.
- Aisenstein M. (2012). A particular form of paternal identification in women. *Psychoanalytic Quarterly*, 81: 17–37.
- David, C. (1992). *La Bisexualité psychique*. Paris: Payot.
- Freud (1912–13). *Totem and Taboo*. *S.E.* 13: 1–161.
- Freud (1921c). *Group Psychology and the Analysis of the Ego*. *S.E.* 18: 65–143.
- Freud, S. (1924d). *The dissolution of the Oedipus complex*. *S.E.* 19: 173–179.
- Freud, S. (1928 [1927]). *Dostoievski and parricide*. *S.E.*, 21: 177–196.
- Freud, S. & Bullitt W. (1967). *Woodrow Wilson: A Psychological Study*. Boston, MA: Mifflin.
- Green, A. (1973). *The neuter gender*. In: *Life Narcissism, Death Narcissism*, trans. A. Weller (pp. 158–169). London: Free Association Books, 2001.
- Green, A. (1983). *The dead mother*. In: *Life Narcissism, Death Narcissism*, trans. A. Weller (pp. 170–200). London: Free Association Books, 2001.
- Masson, J. M. (Ed) (1985). *The Complete Letters of Sigmund Freud to Wilhelm Fliess, 1887–1904*. Cambridge, MA: Belknap.